

Hoogwaterrichtlijn en van eventuele andere EU-verplichtingen.

De belangrijkste ecologische doelstellingen zijn het herstel van het biotoopnetwerk langs de Rijn, het aaneenschakelen van leefgebieden en de passeerbaarheid van de hoofdstroom en de zijrivieren die zijn opgenomen in het trekvisprogramma.

Het Actieplan Hoogwater heeft ten doel om in 2020 mensen en goederen effectiever tegen hoogwater te beschermen en tevens de uiterwaarden van de Rijn te verbeteren. In het kader van de uitvoering van dit actieplan worden, rekening houdend met de effecten van de klimaatverandering, alle realistische maatregelen onderzocht om extreme hoogwaterstanden verder te verlagen en hoogwaterschade verder te reduceren.

57 Waterkwaliteitsstations bewaken van Zwitserland tot Nederland de toestand van de Rijn en zijn belangrijkste zijrivieren (Neckar, Main, Moezel). Op deze manier wordt van ruim 100 stoffen regelmatig de concentratie in het water en in zwevend stof gemeten en geëvalueerd. Daarboven wordt ook het voorkomen, de diversiteit en de verspreiding van vissen, kleine ongewervelde organismen en plankton onderzocht en/of beoordeeld.

De werkzaamheden concentreren zich momenteel op de lozing van verontreinigende stoffen en stikstofverbindingen, vooral afkomstig van diffuse bronnen zoals de landbouw, en op de lozing van microverontreinigingen afkomstig van de waterafvoer uit verstedelijkte gebieden.

Acht internationale hoofdwaarschuwingscentrales vormen de ruggengraat van het waarschuwings- en alarmsysteem Rijn. Deze centrales waarschuwen de instanties in stroomaf-

waarts gelegen gebieden wanneer bijvoorbeeld als gevolg van een ongeluk grote hoeveelheden waterverontreinigende stoffen in de Rijn zijn terechtgekomen of voorzien deze instanties van objectieve en betrouwbare informatie over regionale waterverontreinigingen.

Organisatie

Werk- en expertgroepen behandelen uitgaande van een vastgesteld mandaat alle inhoudelijke vraagstukken die voortvloeien uit de implementatie van het Verdrag ter bescherming van de Rijn en uit het Europese recht. De Plenaire Vergadering komt een keer per jaar bijeen om besluiten te nemen. Tijdens de Rijnministersconferentie worden besluiten genomen over belangrijke politieke kwesties en wordt de basis gelegd voor coherente, op elkaar afgestemde maatregelenprogramma's.

Een in Koblenz gevestigd secretariaat met een internationale bezetting ondersteunt deze werkzaamheden. Het secretariaat bereidt alle vergaderingen zowel inhoudelijk als organisatorisch voor en is verantwoordelijk voor vertaal- en tolkwerk in de werktalen Nederlands, Duits en Frans. Daarnaast vervult het secretariaat een voorlichtingsrol en treedt zij op als contactpersoon voor experts en het geïnteresseerde publiek.

Foto: Martin Baumgärtner

Foto: Ronald van Dokkum

Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn

Postbus 20 02 53
D-56002 Koblenz

Bezoekadres:
Kaiserin-Augusta-Anlagen 15
D-56068 Koblenz

Tel: +49-261-94252-0
Fax: +49-261-94252-52
E-mail: sekretariat@iksr.de
Internet: www.iksr.org
oktober 2007

Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn

Internationale
Kommission zum
Schutz des Rheins

Commission
Internationale
pour la Protection
du Rhin

Internationale
Commissie ter
Bescherming
van de Rijn

International
Commission
for the Protection
of the Rhine

Negen staten – een stroomgebied

De lidstaten van de **Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn** (ICBR), d.w.z. Zwitserland, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Nederland en de Europese Commissie, werken nauw samen met Oostenrijk, Liechtenstein, het Waals gewest (België) en Italië om een goede ontwikkeling van de Rijn en zijn zijrivieren te waarborgen. De ICBR legt de nadruk van haar werkzaamheden op de duurzame ontwikkeling van de Rijn en zijn uiterwaarden en op de goede toestand van alle wateren in het stroomgebied.

Doelstellingen en taken

Vertegenwoordigers van de verdragstaten werken in het kader van de ICBR gemeenschappelijke aanbevelingen voor maatregelenprogramma's uit die vervolgens worden uitgevoerd en gefinancierd op nationaal niveau. De ICBR coördineert deze werkzaamheden en bespreekt de resultaten. Momenteel staan de volgende doelstellingen en taken centraal:

- » Verbetering van de chemische en ecologische toestand van de Rijn door de duurzame ontwikkeling van de gebruiksfuncties, o.a. met het oog op een vermindering van de verontreiniging van de Noordzee;
- » Een ecologisch verantwoorde totaalaanpak ter voorkoming van en bescherming tegen hoogwater;
- » Ondersteuning van de gecoördineerde implementatie van Europese bepalingen in het Rijnstroomgebied, zoals de Kaderrichtlijn Water en de Hoogwaterrichtlijn.

Intensieve gebruiksfuncties van water

In het stroomgebied van de Rijn:

- » wonen en werken in totaal zo'n 58 miljoen mensen waarvan er 20 miljoen worden voorzien van drinkwater afkomstig uit het Rijnsysteem;
- » wordt ca. 8% van het oppervlak van 200.000 km² in beslag genomen door verstedelijkte gebieden, industrie en bedrijven en ca. 50% door landbouw;
- » zijn de belangrijkste industrie- en chemiebedrijven van Europa gevestigd. Zij zijn goed voor een jaarlijkse toegevoegde waarde van zo'n 550 miljard euro;
- » liggen er langs de hoofdstroom, van het Bodensee tot aan de monding, 21 grote waterkrachtcentrales met een turbinevermogen van ca. 7 miljard kilowattuur: genoeg om ongeveer 2,5 miljoen huishoudens te voorzien van stroom.
- » is 800 km van de Rijn, de Neckar, de Main, de Moezel en de Saar voor de scheepvaart bevaarbaar.

In de jaren '70 was de Rijn zo sterk verontreinigd met ongezuiverd afvalwater dat de rivier de weinig roemrijke titel van "grootste riool van Europa" kreeg. Bovendien is door indijkingen en rechttrekkingen meer dan 85% van de voormalige overstromingsgebieden verloren gegaan. Regionale bescherming tegen hoogwater en bebouwingen hebben geleid tot inperkingen van de uiterwaarden en verkortingen van de stroom (voor de Rijn meer dan 90 km). Het resultaat van dit alles zijn hogere en snellere hoogwatergolven. In geval van extreem hoogwater worden er direct langs de Rijn 11 miljoen mensen bedreigd.

Successen

Tegenwoordig is 96% van de bevolking aangesloten op rioolwaterzuiveringsinstallaties. Veel grote industriebedrijven beschikken over een eigen afvalwaterzuiveringsinstallatie. Daardoor zijn de waterkwaliteit en de biologische toestand van de Rijn en veel van zijn zijrivieren fors verbeterd. Het aantal planten- en diersoorten is geste-

gen en de zalm en andere trekvisen kunnen sinds 2006 vanaf de Noordzee Straatsburg weer bereiken. Ook in de bestrijding van de negatieve gevolgen van hoogwater zijn aanzienlijke stappen gezet, onder andere door de aanleg van extra retentiegebieden voor hoogwater.

Deze mooie resultaten zijn te danken aan de nauwe samenwerking van alle ICBR-staten. Niettemin is er nog veel werk aan de winkel!

Rijn 2020

Het programma **Rijn 2020** bepaalt voor de periode tot 2020 de algemene doelstellingen van het beleid ter bescherming van de Rijn en legt de vereiste maatregelen voor de verwezenlijking hiervan vast. Centraal staan daarbij de realisatie van het **biotoopnetwerk langs de Rijn**, de verbetering van de hoogwaterpreventie door de uitvoering en verdere ontwikkeling van het **Actieplan Hoogwater**, de absoluut noodzakelijke **verdere verbetering van de waterkwaliteit** en de **bescherming van het grondwater**. Daarbij komt nog de coördinatie van de implementatie van de Kaderrichtlijn Water (opzet van het internationale deel van het beheersplan voor het internationaal stroomgebiedsdistrict Rijn), de implementatie van de

Foto: Klaus Wendling

Foto: Dietmar Putscher

Foto: Enschergenossenschaft
Mittelzentrale

Foto: Dietmar Putscher

Foto: Dietmar Putscher

Foto: Dietmar Putscher

Foto: Dietmar Putscher

